

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Idő

"18"

Személy

Szerző: *p. g.*

Cím: *Beszélgetés Blahánéval és Körösmezey Gusztávvval, ...*

Forrás:

Magyarország

1915. 1. 14.

Beszélgetés Blahánéval és Körösmezey Gusztávvval, az első előadás szereplőivel a „Falu rossza” bemutatójáról

Január 15-én lesz ötven éve, hogy bemutatták a legjobb magyar népszínművet

(A Magyarország tudósítójától.) Január 15-én, csütörtökön lesz ötven éve, hogy a *Falu rossza* először adták a Nemzeti Színházban. Azóta egy népszínmű sem tudta elérni azt a népszerűséget, amelyre Tóth Ede népszínműve emlékedett.

Azok közül, akik a darabot az ötven év előtti bemutatón diadalra vitték, ma már csak *hármán* vannak életben. Blaha Lujza, Molnárné Kocsisovszky és Körösmezey Gusztáv.

Fölkereztük a régi diadalok részeseit, hogy elmondhassák, amire emlékeznek.

Blahánénál

Öt éves, bájos, okos kis *dédunokájával Gittával* játszadozott a művész, amikor beléptem hozzá. A nagymama kitűnő színben és jó egészségben van, csak a hangulata borús egy kissé.

A *Falu rossza* és az egykori partnerek emlégetésére azonban földerül az arca és mosolygva kezd beszélni:

— Istenem, de szép volt, de jól esik visszaidézni azokat a ragyogó, aranyos idöket... Szeretnék valami szépet, nagyon szépet mondani, olyasmit, ami méltó Tóth Edehez, aki szegény nagyon sokat szenvedett. Megvallom, nem mi vittük őt diadalra, hanem az ő zsenije segített bennünket magyar színészeket, de még mennyiünket, nagy, nagy dicsőséghez. Mert ki tudja mivel édesgeztük volna be akkorajt a közönséget a színházakba, ha ő meg nem írja a *Falu rossza*-t!?

— Szegény jó Tóth Ede! Hát holnap lesz ötven esztendeje, hogy először játszottam Finum Rozsít! Mintha most is látnám, hallanám, amikor a *vénna,*

beleges, sovány és a rettenetes izgalomtól kipirult arcú Tóth Ede ott futkosott a színpadon, egyik kulisszától a másikig és hól itt, hol amott belesett a színpadra: ki hogy mondja a szerepét. Emlékszem jól, az én szerepem nem volt valami nagy szerep, de megcsináltuk, hogy lehetőleg sokat ott legyek a színpadon, mert a közönség ezt szerette. Ő aztán egyre biztatott, serkentett, lelkesített:

— *Ne búsuljon, kedves művész, majd írok ön magának olyan szerepet, hogy még büszke lesz rá!*

— *Vagy amikor az egyik jelenetben Göndör Sándor a ház előtt táncol és Gonosz Pista hátrá kényszeríti a cimbalmot, úgyhogy Gonosz Pistának négykézláb kell állnia. Szigeti Józsefnek osztották ki Gonosz szerepét és a próbákön ő is játszotta mindig. De az egyik próbán megbokrosodott és — ledobta a hátáról a cimbalmot, hogy ő bizony nem engedti csúfá tenni a magyar színészetét és nem játssza el ezt a földetűró szerepét, még hozzá hátat a közönség felé. Vissza is adta a szerepet s amikor Tóth Ede ezt megtudta, azt hittem, ott hal meg ijedlében a színpadon. De aztán Ujházi vállalta és el is játszotta a szerepet. Aztán meg az én nőim, egyedül meg Tamással duettben; másoda sikerek voltak?! És később, amikor vidéken vendégszerepelt, hányszor megessett, hogy nagy megrökönyődésemre a szeszélyes, de aranyos jókedvű Tamással odasúgott felém:*

— *No csak dudálj, fújjad magad, te kis Maszat!*

— *Így ijesztgetett a becézö nevenem és ilyenkor*

(z.) (Ol) *egymagam fújtam a — duettek. Azt a jelenetet se felejttem el, amikor Tamással búcsúzott a falujától. Mennyi megható szomorúság, szépség, poézis és szív volt a hangjában, a beszédében, a játékában... Csak úgy tombolt a közönség.*

— *Nem is tudom léznie-e még ilyen idök valaha és lesz-e a közönségnek olyan nagy gyönyörűsége, mint volt annak idején, amikor a *Falu rossza*ban játszottunk. Szegény Tóth Ede, ha tudta volna, hogy a *darabjával bejárom egész Magyarországot, ő lett volna a világ legboldogabb embere. Boldog vagyok, hogy a félszázados évfordulón megemlékezhetem felőle, hiszen sikereim, tehát boldogságom jó részét neki köszönhetem...**

— *És ha — fájdalom — Finum Rozsától régesrég el is búcsúztam örökre, mégis boldog vagyok, hogy a szép emlékeim megmaradtak. Ezekben találok most minden örömet, meg a kis *dédunokámban...* és a csöppnyi *Gitta*, mintha tudná, milyen szent-ti-*

vátás az övé, hogy földerítse a legdrágább dédnagymamát, máris a nyakába kapaszkodik Blahánénak és szeretettel csókolja a kezét, arcát, ezüstös haját, ott ahol éri...

A nyolcvanéves Körösmezey Gusztávnál

Körösmezey Gusztávot tisztviselőtelepi lakásán találtam. A fiatalosan friss, derült, mosolygós, kerek képű egy híján nyolcvanévesztendős művész boldogan játszadozik az unokáival és gyönyörködik a leánya festményeiben, azon felül, — és talán erre büszkébb mint a Nemzeti Színházi sikereire — pontosan eljár a hivatalába, mert amióta nyugdíjba ment, azóta a — sertésvághóhidon, az állatvásárpénztárnál dolgozik, mint hivatalnok...

Ahogy a *Falu rossza*ra terelem a beszédét neki is földerül az arca:

— *Hej de szép idök voltak azok!*

Majd gondol egyet és sebtiben elmondja,

hogy ebben az esztendőben lesz *hatvan eszten-
deje*, hogy beiratkozott a »Szini tanodá«-ba s
ha ellenségei el nem gáncsolják, egyike lett
volna a legünnepelebb drámai színészeknek.
De a hatvanas években elment Aradra és más-
felé és csak jóval később került vissza a Nem-
zetihez. Majd így folytatja:

— Emlékszem ott állottunk a Színház udvarán
Bercsényi, Náday, Benedek, Vizvári, Feleky Miklós
és egyszerre csak jön *Szigligety* Ede és meséli:

— No megint elolvastam *egy csomó rossz darabot*,
amiket beküldtek. De *egyet* találtam közöttük, ame-
lyikkel érdemes lesz foglalkozni. *A szerelem bolondja*
a címe. (*A falurossza* címet csak később kapta a da-
rab.) De még nem olvastam végig és majd csak ar-
tülösen referálok róla.

— Ki írta? — kérdezte *Feleky* Miklós.

— *Tóth* Ede!

— Ki az a *Tóth* Ede?

— Egy *vidéki színész!*

— Hm! — dörögött *Feleky*, *nem is lehet az jó,
ha ripacs írta!*...

— Pár nap múlva aztán, hogy éppen *Tamássy* nál-
jártam, megkérdeztem, hogy tetszik neki a *Tóth* Ede
darabja? Mert akkorára több példányban kinyomat-
ták és minden szereplőnek adtak egyet, hogy megis-
merhessük azt a darabot, amelyikben szerepünk van.
Hát a kitünő *Tamássy* alaposan *elkáromkodta magát*,
aztán *a földhöz csapta a darabot*, hogy csak úgy por-
zott...

Ijedten kérdeztem tőle: mi történt *Jóska* bátyám,
miért ilyen dühös?

— Nem vagyok én dühös öcsém, csak *jókedvem
van*, mert *ilyen jó darabot még nem írt senki* és ilyen
szerepem még sohase vót.

— Mikor aztán a darab a közönség elé került és
Blaháné meg *Tamássy* szívhez szólóan daloltak, ját-
szottak és *Eöry* Guszti meg a többiek és velük együtt
a csendbiztos szerepében *szerény magam* láttuk a ha-
lást, olyan boldogok voltunk, hogy azt ki se tudom
mondani. A közönség oda volt a gyönyörúségtől és
vége hossza nem volt a szereplők, meg a szegény bol-
dog szerző ünneplésének.

— Aztán elkerült tőlünk a *népszínmű Blahánéval*
együtt a *Népszínházba*; évtizedek múltán én is nyug-
díjba mentem és most *pikenek a babéraimon*...